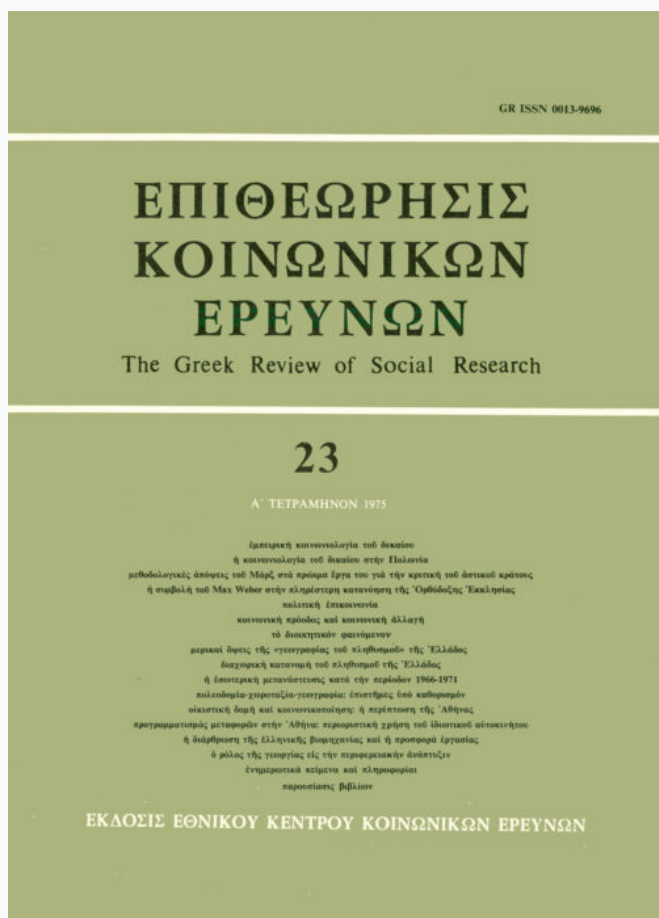

The Greek Review of Social Research

Vol 23 (1975)

23 A'

Η εσωτερική μετανάστευσις κατά την περίοδον 1966-1971: Ανάλυσις των δεδομένων της απογραφής πληθυσμού της 14ης Μαρτίου 1971: Μέρος δεύτερον

Διονύσιος Μ. Φράγκος

doi: [10.12681/grsr.483](https://doi.org/10.12681/grsr.483)

Copyright © 1975, Διονύσιος Μ. Φράγκος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Φράγκος Δ. Μ. (1975). Η εσωτερική μετανάστευσις κατά την περίοδον 1966-1971: Ανάλυσις των δεδομένων της απογραφής πληθυσμού της 14ης Μαρτίου 1971: Μέρος δεύτερον. *The Greek Review of Social Research*, 23, 118-132. <https://doi.org/10.12681/grsr.483>

ἡ ἐσωτερικὴ μετανάστευσις κατὰ τὴν περίοδον 1966-1971

Ἀνάλυσις βάσει τῶν δεδομένων
τῆς Ἀπογραφῆς Πληθυσμοῦ
τῆς 14ης Μαρτίου 1971

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ὑπὸ
Διονυσίου Μ. Φράγκου
Διευθυντοῦ ΕΣΥΕ

IV: ἡ ἡλικία τῶν μεταναστῶν

Γενικά

4.1 Ἐκ τῆς κατανομῆς τῶν μεταναστῶν καθ' ὁμάδας ἡλικιῶν προκύπτουν λίαν ἀξιόλογοι διαπιστώσεις καὶ συμπεράσματα, ἐπὶ τῶν βραχυχρονίων καὶ μακροχρονίων ἐπιπτώσεων, τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ μετακίνησις τῶν ἀνθρωπίνων μαζῶν τόσο διὰ τὰς περιοχὰς προγενεστέρως διαμονῆς, ὅσον καὶ διὰ τὰς τοιαύτας τῆς ἐγκαταστάσεώς των. Αἱ ἐν προκειμένῳ θετικαὶ ἢ ἀρνητικαὶ ἐπιπτώσεις, οικονομικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀκόμῃ ὕφους, ἐπηρεάζονται λίαν σημαντικῶς ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν μεταναστῶν.

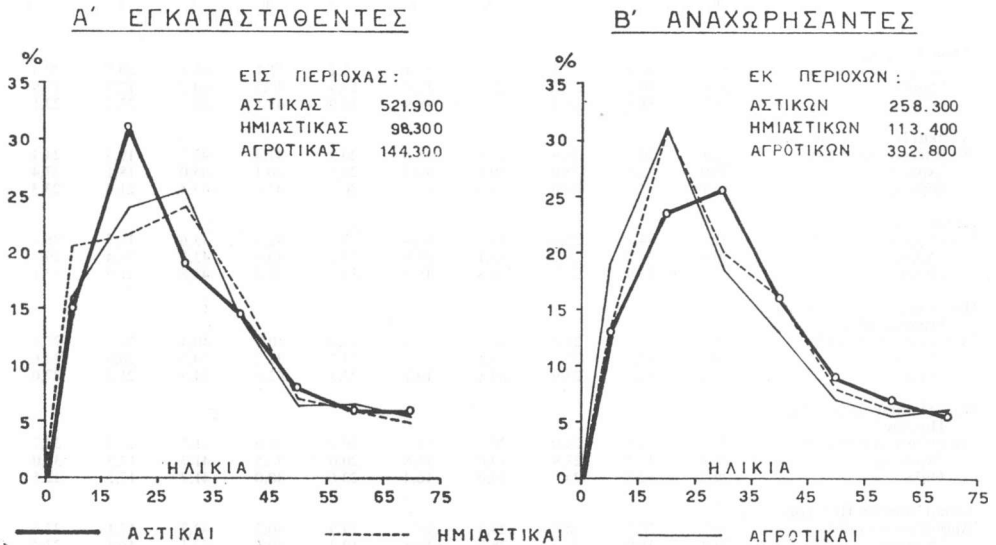
4.2 Ἐν συνόψει δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ δυσμενεῖς συνέπειαι διὰ τὰς περιοχὰς μὲ παθητικὸν μεταναστευτικὸν ἰσοζύγιον ἐπιτείνονται, ἐπὶ μακροχρονίου ἰδίως προοπτικῆς, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν οἱ ἀναχωρήσαντες περιλαμβάνονται, κατὰ πλειονότητα, εἰς τὰς θεωρουμένας παραγωγικὰς ἡλικίας, ἐξ ἀόψεως βιολογικῆς, οικονομικῆς, κοινωνικῆς, κλπ. Πέραν τούτων, ἡ συμβολὴ τῶν μεταναστῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν περιοχῶν ἐγκαταστάσεώς των, ἐξαρτᾶται—ἐν πολλοῖς—καὶ ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς βιολογικῆς των εὐρωστίας.

Ἡ κατανομὴ τῶν μεταναστῶν καθ' ὁμάδας ἡλικιῶν

4.3 Ἐκ τῶν παρατιθεμένων εἰς τὸν Πίνακα 16 στοιχείων, ὥς καὶ ἐκ τῶν γραφικῶν ἀπεικονίσεων τοῦ Σχήματος 9, προκύπτει ὅτι ποσοστὸν 80% περίπου τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς τὰς ἀστικές, ἡμιαστικές καὶ ἀγροτικές περιοχὰς κατὰ τὴν περίοδον 1966-1971 ἦσαν ἡλικίας 5-44 ἐτῶν, ἐνῶ τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἐκ τούτων ἦσαν ἡλικίας 15-34 ἐτῶν. Ἐξαιρετικῶς ὕψηλὴ ἐμφανίζεται καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς ὁμάδος ἡλικιῶν 5-14 ἐτῶν, ἥτις κυμαίνεται, κατὰ περιοχὰς, μεταξὺ 15-20% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐγκατασταθέντων. Προφανῶς, σημαντικὸν μέρος τῶν ἐν λόγῳ λίαν νεαρᾶς ἡλικίας ἀτόμων, θὰ ἀφορᾷ εἰς τέκνα μεταναστῶν, τὰ ὁποῖα ἠκολούθησαν τοῖς γονεῦσι των εἰς τὸν νέον τόπον διαμονῆς των.

4.4 Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τὴν κατανομὴν τῶν ἀναχωρησάντων προκύπτει ὅτι τὸ ἐν τέταρτον περίπου (24%) τῶν προερχομένων ἐξ ἀστικῶν περιοχῶν καὶ τὸ ἐν τρίτον (31%) ἐξ ἡμιαστικῶν καὶ ἀγροτικῶν τοιούτων, ἦσαν ἡλικίας 15-24 ἐτῶν. Ἐκ τῆς ἐξαιρετικῶς ὕψηλῆς συμμετοχῆς τῆς ὁμάδος ἡλικιῶν 5-14 ἐτῶν τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, ἥτις καλύπτει 19% περίπου τῶν ἀναχωρησάντων ἐξ αὐτῶν, ἐναντι ἀντιστοίχου συμμετοχῆς ἐκ 13% τῶν ἀστικῶν καὶ ἡμιαστικῶν περιοχῶν, καταδεικνύεται ἡ ὑφισταμένη ἔντονος τάσις μεταναστεύσεως καὶ ἀνηλίκων ἀκόμῃ ἀτόμων, μελῶν γεωργικῶν οἰκογενειῶν, τὰ ὁποῖα ἐγκαθίστανται εἰς τὰς ἀστικές ἰδίως περιοχὰς, μακρὸν ἀπὸ τὴν

ΣΧΗΜΑ 9 : Ποσοστιαία (%) κατανομή των μεταναστών καθ' ομάδας ηλικιών και περιοχάς εγκαταστάσεως και αναχωρήσεώς των

ΠΙΝΑΞ 16: Ποσοστιαία (%) κατανομή των μεταναστών καθ' ομάδας ηλικιών και περιοχάς προελεύσεως και εγκαταστάσεώς των

Όμαδες ηλικιών	'Απογραφή 1971						
	'Εγκατασταθέντες εις περιοχές			'Αναχωρήσαντες εκ περιοχών			
	'Αστικ.	'Ημιστ.	'Αγροτ.	'Αστικ.	'Ημιστ.	'Αγ.	
Σύνολον	(000)	521,9	98,3	144,3	258,3	113,4	392,8
%		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Έξ άνω:							
5-14		15,3	20,5	16,1	13,3	12,9	18,9
15-24		30,9	21,6	24,2	23,5	31,3	30,9
25-34		19,2	24,0	25,7	25,4	20,0	18,4
35-44		14,6	15,9	14,1	16,3	15,8	13,8
45-54		8,1	7,0	6,7	8,9	8,1	6,8
55-64		5,9	6,2	6,7	7,1	6,0	5,5
65+		6,0	4,8	6,5	5,5	5,9	6,2

επίβλεψιν και την φροντίδα των υπευθύνων κηδεμόνων των.

4.5 'Η μέση ηλικία των μεταναστών ανέρχεται, εις επίπεδον ολοκλήρου της χώρας, εις μὲν τὴν κατηγορίαν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἰς 31,1 ἔτη, κεχωρισμένως δὲ εἰς τοὺς ἄρρενας καὶ τὰς θήλεις εἰς 30,6 καὶ 31,7 ἔτη, ἀντιστοίχως. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διάμεσον ηλικίαν, ἦτοι τὴν τομὴν πρὸ καὶ μετὰ τὴν ὁποίαν κεῖται τὸ ἥμισυ τῶν μεταναστῶν, αὕτη ἀνερχομένη εἰς 27,4 ἔτη, ἐλάχιστα διαφέρει μετὰ τῶν ἄρρένων καὶ θηλέων. Περαιτέρω, τὸ πρῶτον τεταρτημόριον τῆς ηλικίας τῶν μεταναστῶν, πρὸ καὶ μετὰ τὸ ὅποιον κεῖται ποσοστὸν ἐξ 25% καὶ 75%, ἀντιστοίχως, ὑπολογίζεται εἰς 17,4 ἔτη διὰ τοὺς ἄρρενας καὶ 18,9 διὰ τὰς θήλεις. 'Εκ τῶν δεδομένων τοῦ τρίτου τεταρτημορίου προκύπτει ὅτι 75% τῶν ἄρρένων καὶ θηλέων εἶναι ηλικίας κάτω τῶν 40,7 καὶ 41,5 ἐτῶν, ἀντιστοίχως. Τέλος, τὸ σημεῖον μεγίστης συχνότητος, ἦτοι ἡ ηλικία, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμφανίζεται ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς μεταναστῶν,

ΠΙΝΑΞ 17: Βασικαὶ παράμετροι τῆς ἡλικίας τῶν μεταναστῶν κατὰ φύλον καὶ περιοχὰς ἐγκαταστάσεως καὶ προελεύσεως ἀναχωρήσεώς των

Ἀπογραφή 1971

Περιοχαὶ καὶ φύλον	Παράμετροι τῆς ἡλικίας τῶν μεταναστῶν									
	Μέση τιμὴ		Διάμεσος		Α' Τεταρτημόριον		Γ' Τεταρτημόριον		Σημείον μεγίστης συχνότητος	
	E	A	E	A	E	A	E	A	E	A
Σύνολον χώρας										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	31,1	31,1	27,4	27,4	18,1	18,1	41,1	41,1	20,4	20,4
Ἄρρενες	30,6	30,6	27,5	27,5	17,4	17,4	40,7	40,7	17,9	17,9
Θῆλεις	31,7	31,7	27,4	27,4	18,9	18,9	41,5	41,5	22,1	22,1
Ἀστικάι Περιοχαὶ (σύνολον)										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	31,1	32,8	26,9	29,8	18,0	20,9	41,4	42,7	19,3	24,4
Ἄρρενες	30,0	32,5	25,0	30,0	17,3	21,5	40,1	45,0	18,1	27,4
Θῆλεις	32,1	33,0	27,6	29,6	18,9	20,9	42,6	43,4	21,4	23,3
Περιφέρεια Πρωτευούσης										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	31,7	34,1	26,5	31,7	18,4	23,4	42,7	43,6	19,7	28,4
Ἄρρενες	30,4	34,2	25,2	32,1	17,6	24,2	40,9	43,1	18,4	29,2
Θῆλεις	32,8	33,9	27,7	30,8	19,5	22,3	44,2	43,8	21,5	27,1
Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Θεσσαλονίκης										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	30,7	33,1	25,5	30,1	18,3	21,0	40,9	40,4	20,7	27,8
Ἄρρενες	29,5	32,5	24,4	30,1	17,8	24,2	38,7	39,0	20,0	28,6
Θῆλεις	32,0	34,7	27,9	30,8	19,1	23,3	42,6	44,3	21,4	27,0
Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Πατρῶν										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	28,8	32,3	25,0	29,4	16,7	20,0	39,0	41,7	17,3	22,7
Ἄρρενες	28,4	32,7	23,9	30,0	15,8	20,0	37,5	41,7	17,5	35,0
Θῆλεις	29,2	32,3	24,6	29,0	16,4	20,6	40,0	41,7	17,5	22,5
Λοιπαὶ Ἀστικάι Περιοχαὶ										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	30,6	32,1	28,0	28,8	17,2	19,9	40,2	42,7	17,1	22,6
Ἄρρενες	29,9	31,8	28,3	28,7	16,5	19,4	40,1	42,1	16,1	23,4
Θῆλεις	31,3	32,5	27,8	29,0	18,0	20,3	40,4	43,2	20,9	22,5
Ἡμιστικάι Περιοχαὶ										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	30,5	31,6	28,1	27,9	17,0	19,0	39,7	41,5	28,3	20,8
Ἄρρενες	30,8	31,1	29,3	27,9	16,3	18,1	40,8	41,3	30,0	18,6
Θῆλεις	30,2	32,2	27,1	28,0	17,6	20,9	38,9	42,0	23,4	22,0
Ἀγροτικάι Περιοχαὶ										
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	31,7	29,9	28,4	25,1	19,7	16,8	40,8	39,7	30,0	17,9
Ἄρρενες	32,5	29,0	30,1	24,3	19,1	15,9	42,7	39,2	28,2	16,8
Θῆλεις	31,0	30,7	26,9	25,7	20,2	17,7	38,8	39,8	32,2	21,0

Ε: Ἐγκαταστάθεντες (διαμονὴ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν 1971).
Α: Ἀναχωρήσαντες (διαμονὴ κατὰ τὸν Δεκέμβριον 1965).

ἀντιστοιχεῖ εἰς 17,9 ἔτη διὰ τοὺς ἄρρενας καὶ 22,1 διὰ τὰς θῆλεις.

Τὸ καθ' ἡλικίαν ἰσοζύγιον

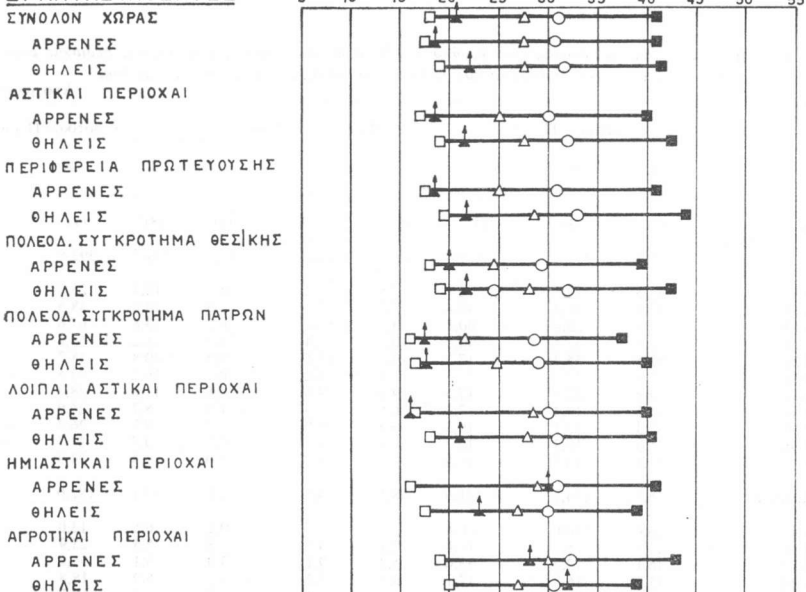
4.6 Πέρα τῆς γενομένης ἀναλύσεως ἐπὶ τοῦ προκύψαντος εἰς ἐκάστην περιοχὴν συνολικοῦ—θετικοῦ ἢ ἀρνητικοῦ—ἀποτελέσματος συνεπεῖα τῆς

ἐσωτερικῆς μεταναστευτικῆς κινήσεως, ἐπιχειρεῖται, ἐν συνεχείᾳ, ἀνάλογος ὑπολογισμὸς καὶ καθ' ὁμάδας ἡλικιῶν, βάσει τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων εἰσροῆς καὶ ἐκροῆς τῶν μεταναστῶν εἰς τὰς ἀστικάς, ἡμιστικάς καὶ ἀγροτικάς περιοχὰς τῆς χώρας. Τὰ ἐν προκειμένῳ λεπτομερῆ δεδομένα περιλαμβάνονται εἰς τὸν Πίνακα 18, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ κατηρτίσθησαν αἱ γραφικαὶ ἀπεικονίσεις τῶν Σχημάτων 11 καὶ 12.

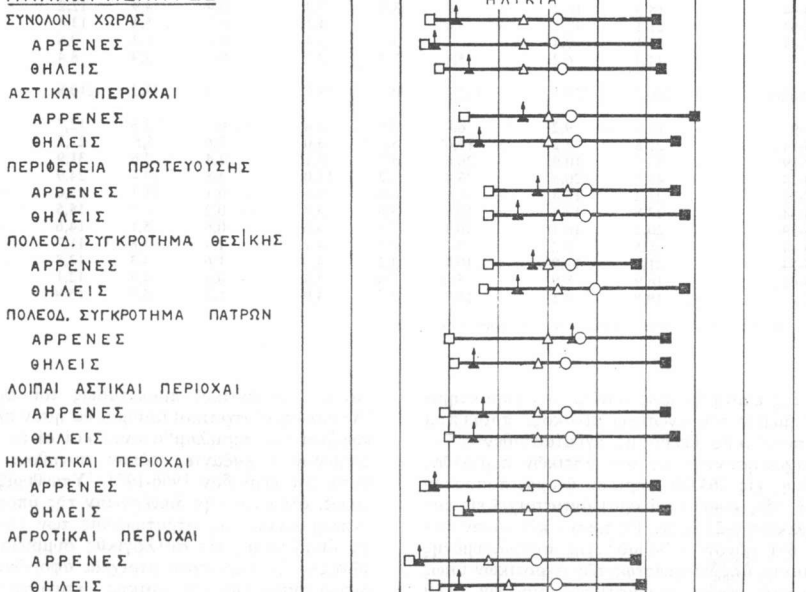
ΣΧΗΜΑ 10: Βασικοί παράμετροι της ηλικίας των μεταναστών κατά φύλον και περιοχές

Απογραφή 1971

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΘΕΝΤΕΣ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΑΝΤΕΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Α' Τεταρτημόριον
- Γ' Τεταρτημόριον

- Μέση τιμή
- Δ Διάμεσος

- ↑ Σημείον μεγίστης συχνότητας

ΠΙΝΑΞ 18 : Ἐγκατασταθέντες (εἰς) καὶ ἀναχωρήσαντες (ἀπὸ) τὰς ἀστικές, ἡμιαστικές καὶ ἀγροτικές περιοχὰς μετὰ τοῦ προκύ-
πτοντος θετικοῦ ἢ ἀρνητικοῦ ἀποτελέσματος, κατὰ φύλον καὶ ομάδας ἡλικιῶν (εἰς χιλιάδας)

Ἀπογραφή 1971

Ὅμαδες ἡλικιῶν	Ἀστικές Περιοχαί			Ἡμιαστικές Περιοχαί			Ἀγροτικές Περιοχαί		
	Ε	Α	Δ±	Ε	Α	Δ±	Ε	Α	Δ±
1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
Ἀμφότερων τῶν φύλων Σύνολον ἐξ ὧν:	521,9	258,3	+ 263,6	98,3	113,4	— 15,1	144,3	392,8	— 248,5
5-9	32,3	19,2	+ 13,1	7,5	7,2	+ 0,3	12,4	25,7	— 13,3
10-14	47,6	15,2	+ 32,4	12,7	7,4	+ 5,3	10,8	48,5	— 37,7
15-19	83,5	23,4	+ 60,1	10,9	17,1	— 6,2	13,8	67,6	— 53,8
20-24	77,8	37,3	+ 40,5	10,4	18,4	— 8,0	21,2	53,8	— 32,6
25-29	52,5	35,4	+ 17,1	12,3	11,5	+ 0,8	20,8	38,7	— 17,9
30-34	47,4	30,1	+ 17,3	11,3	11,2	+ 0,1	16,2	33,5	— 17,3
35-39	39,9	22,6	+ 17,3	9,0	9,6	— 0,6	11,6	28,3	— 16,7
40-44	36,5	19,4	+ 17,1	6,5	8,3	— 1,8	8,7	24,0	— 15,3
45-54	42,3	23,1	+ 19,2	6,9	9,2	— 2,3	9,7	26,7	— 17,0
55-64	31,0	18,3	+ 12,7	6,1	6,8	— 0,7	9,7	21,7	— 12,0
65+	31,1	14,3	+ 16,8	4,7	6,7	— 2,0	9,4	24,3	— 14,9
Ἀρρενες Σύνολον ἐξ ὧν:	255,7	134,1	+ 121,6	48,1	54,7	— 6,6	67,1	182,0	— 114,9
5-9	16,6	10,0	+ 6,6	3,6	3,8	— 0,2	6,5	13,0	— 6,5
10-14	25,8	8,0	+ 17,8	7,1	4,3	+ 2,8	5,3	25,9	— 20,6
15-19	46,1	12,5	+ 33,6	5,2	9,1	— 3,9	6,1	35,8	— 29,7
20-24	33,9	16,8	+ 17,1	3,1	7,3	— 4,2	5,9	18,8	— 12,9
25-29	25,3	20,0	+ 5,3	5,7	5,0	+ 0,7	9,7	15,7	— 6,0
30-34	23,5	16,4	+ 7,1	5,7	5,4	+ 0,4	7,6	15,0	— 7,4
35-39	20,0	12,5	+ 7,5	5,0	5,0	—	6,6	13,8	— 7,2
40-44	18,0	10,2	+ 7,8	3,9	4,3	— 0,4	4,9	12,2	— 7,3
45-54	21,1	12,1	+ 9,0	3,7	4,4	— 0,7	5,4	13,8	— 8,4
55-64	14,1	9,4	+ 4,7	3,1	3,4	— 0,3	5,2	9,6	— 4,4
65+	11,3	6,2	+ 5,1	2,0	2,7	— 0,7	3,9	8,4	— 4,5
Θῆλεις Σύνολον ἐξ ὧν:	266,2	124,1	+ 142,1	50,2	58,7	— 8,5	77,2	210,8	— 133,6
5-9	15,6	9,2	+ 6,4	3,9	3,4	+ 0,5	5,8	12,7	— 6,9
10-14	21,8	7,2	+ 14,6	5,6	3,0	+ 2,6	5,5	22,7	— 17,2
15-19	37,5	10,9	+ 26,6	5,7	8,1	— 2,4	7,6	31,9	— 24,3
20-24	43,8	20,4	+ 23,4	7,2	11,0	— 3,8	15,4	24,9	— 19,5
25-29	27,2	15,4	+ 11,8	6,6	6,5	+ 0,1	11,1	23,0	— 11,9
30-34	23,8	13,7	+ 10,1	5,6	5,8	— 0,2	8,7	18,5	— 9,8
35-39	20,2	10,1	+ 10,1	4,0	4,6	— 0,6	5,1	14,6	— 9,5
40-44	18,5	9,2	+ 9,3	2,7	4,1	— 1,4	3,8	11,7	— 7,9
45-54	21,1	11,0	+ 10,1	3,2	4,8	— 1,6	4,3	12,8	— 8,5
55-64	16,9	8,9	+ 8,0	3,0	3,4	— 0,4	4,4	12,1	— 7,7
65+	19,8	8,1	+ 11,7	2,7	4,0	— 1,3	5,5	15,9	— 10,4

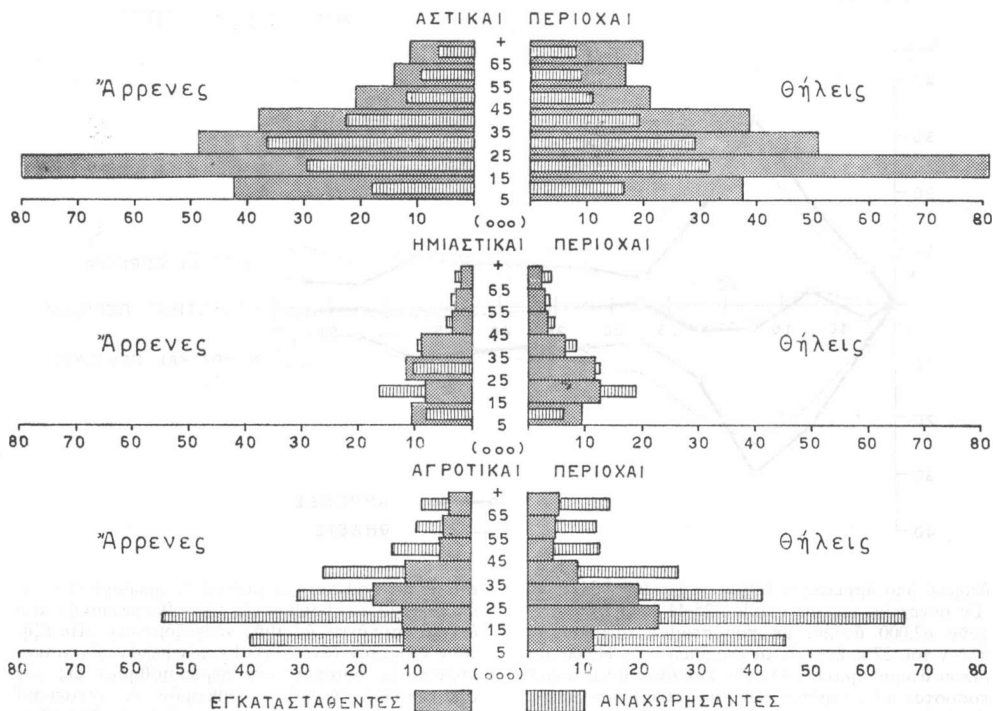
Ε = Ἐγκατασταθέντες Α = Ἀναχωρήσαντες Δ = Διαφορὰ + ἢ —

4.7 Ἐκ τῆς ἐπισημάνσεως τῶν πλέον χαρακτηριστικῶν σημείων τοῦ ἀνωτέρω πίνακος, προκύπτει ὅτι ἐπὶ συνολικῆς ὑπεροχῆς ἐγκατασταθέντων ἔναντι ἀναχωρησάντων ἐκ τῶν ἀστικῶν περιοχῶν, ἀνερχομένης εἰς 264.000 περίπου ἄτομα, ποσοστὸν πλέον τοῦ 55% (146.000 ἄτομα) ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰς ομάδας ἡλικιῶν 5-24 ἐτῶν. Ἐκ τούτου καὶ μόνον διαφαίνεται ὅχι μόνον ὁ βαθμὸς τῆς συντελουμένης πληθυσμιακῆς ἀποδυναμώσεως τῶν ἀγροτικῶν ἰδίως περιοχῶν πρὸς ὄφελος τῶν ἀστικῶν τοιούτων, ἀλλὰ

καὶ αἱ μελλοντικαὶ προεκτάσεις τοῦ φαινομένου. Ἀσφαλῶς, οἱ σχετικοὶ ἀριθμοὶ θὰ ἦσαν πλέον ἐξω-
καμένο ἐὰν περιελαμβάνοντο καὶ οἱ ἐκ τῶν στρα-
τευμένων ἀλλάξαντες τόπον συνήθους διαμονῆς
κατὰ τὴν περίοδον 1966-1971. Ὑπενθυμίζεται, σχε-
τικῶς, ὅτι κατὰ τὴν διενέργειαν τῆς ἀπογραφῆς, οἱ
ἐκπληροῦντες τὰς στρατιωτικὰς τῶν ὑποχρεώσεως,
ὡς διαμενοντες εἰς συλλογικὰς συμβιώσεις (στρα-
τώνας), δὲν παρέσχον στοιχεῖα ἀφορῶντα εἰς τὴν
διερεύνησιν τῆς ἐσωτερικῆς μεταναστεύσεως.

ΣΧΗΜΑ 11: Έγκατασταθέντες και άναχωρήσαντες κατά τήν περίοδον 1966-1971 κατά φύλον, ομάδας ηλικιών και περιοχάς

Άπογραφή 1971

4.8 Τò εμφανιζόμενον ένεργητικόν εις τας ηλικίας 25-44 ετών, άνερχόμενον εις 69.000 άτομα, ήτοι πλέον του 26% τής συνολικής μεταναστευτικής ώφελείας των άστικών περιοχών, κατανέμεται σχεδόν ίσομερώς εις τας τέσσαρας πενταετείς ομάδας ηλικιών του έν λόγω διαστήματος, με καθαρόν πλεόνασμα πλέον των 17.000 ατόμων εις έκάστην εξ αυτών. Τέλος, ή ύπεροχή των έγκατασταθέντων έναντι των άναχωρησάντων, ηλικίας 45 ετών και άνω, άνερχομένη εις 49.000 άτομα, καλύπτει ποσοστόν 20% περίπου τής συνολικής ώφελείας των άστικών περιοχών.

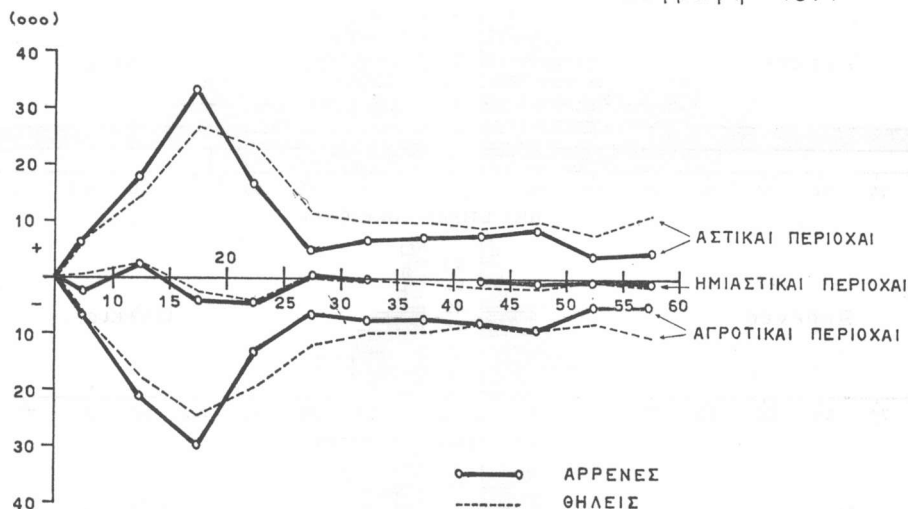
4.9 Αί ελάχισται άμυδραί ώφέλειαι έκ τής μεταναστευτικής κινήσεως των ήμιαστικών περιοχών,

δέν επηρεάζουν τò τελικόν άρνητικόν αποτέλεσμα, όπερ άνέρχεται εις 15.000 περίπου άτομα. Είναί αξιοσημείωτον τò γεγονός ότι ή πλέον αξιόλογος ύπεροχή, έκ 5.000 και πλέον ατόμων, άντιστοιχεί εις τήν ομάδα ηλικιών 10-14 ετών. Δέν θά ήτο, συνεπώς, παρακεκινδυνευμένον νά θεωρηθ ή ότι τὰ έν λόγω λίαν νεαρὰς ηλικίας άτομα, μετηνάστευσαν, κατά μέγα τουλάχιστον ποσοστόν, πρòς τόν σκοπόν επαγγελματικής κατάρτισέως των εις σχολάς και έπιχειρήσεις κειμένας εις τὰ ήμιαστικά κέντρα τής περιοχής των.

4.10 Τò συνολικόν παθητικόν αποτέλεσμα έκ 249.000 περίπου ατόμων των άγροτικών περιοχών καλύπτεται, κατά ποσοστόν πλέον του 55% (137.000

ΣΧΗΜΑ 12 : Καθαρόν αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) εκ της μεταναστευτικής κινήσεως των περιοχών κατά φύλον και ηλικίαν (εις χιλιάδας)

Απογραφή 1971

ατομα), από αρρενας και θήλεις ηλικίας 5-24 ετών. Έν συνεχεία, εις τας ηλικίας 25-44 ετών αντιστοιχοῦν 67.000 άτομα, με ποσοστιαίαν συμμετοχήν πλέον τοῦ 27%, ἐνῶ εις τὰ ἐναπομένοντα 44.000 περίπου άτομα, ηλικίας 45 ετών καὶ ἄνω, ἀντιστοιχεῖ ποσοστὸν 18% περίπου τῶν συνολικῶν ἀπωλειῶν, εις ἀνθρώπων ὄλκον, τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, συνεπείᾳ τῆς ἐσωτερικῆς μεταναστεύσεως κατὰ τὴν ἐπισκοπούμενην χρονικὴν περιόδον.

Υ: ἡ ἀπασχόλησις τῶν μεταναστῶν

Γενικά

5.1 Συμφώνως πρὸς τὰς υἱοθετηθείσας ἐννοίας καὶ ἀρχὰς ταξινομήσεως κατὰ τὴν Ἀπογραφὴν Πληθυσμοῦ 1971, εις τὸν οἰκονομικῶς ἐνεργὸν πληθυσμὸν περιελήφθησαν ὅλα τὰ άτομα ἡλικίας 10 ἐτῶν καὶ ἄνω, τὰ ὅποια κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προσηγηθείσης τῆς ἀπογραφῆς ἐβδομάδος (7-13 Μαρτίου 1971) εἴτε συμμετεῖχον, καθ' οἷονδήποτε τρόπον, εις τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, ὡς ἐργοδότη, ἐργαζόμενοι δι' ἴδιον λογα-

ριασμὸν, μισθωτοὶ με μισθὸν ἢ ἡμερομίσθιον ἢ, ἀκόμη, καὶ ὡς βοηθοὶ εις τὴν οἰκογενειακὴν τῶν ἐπιχειρήσεων ἀνευ ἀμοιβῆς (ἐργαζόμενοι), εἴτε ἐξήτουν ἐργασίαν (ἀνεργοί). Ἐκ τῶν μελῶν τῶν νοικοκυριῶν, ἐξ ὁρισμοῦ, δὲν περιελήφθησαν εις τὸν οἰκονομικῶς ἐνεργὸν πληθυσμὸν αἱ οἰκοκυραὶ αἱ ἀσχολούμεναι μόνον με τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας, ὡς καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ σπουδασταί, ἐφ' ὅσον παραλλήλως πρὸς τὰς σπουδὰς τῶν δὲν εἰργάζοντο παραγωγικῶς.¹

Κατανομή τῶν ἐνεργῶν κατὰ κλάδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος

5.2 Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 2.436.000 περίπου ἀρρένων καὶ 952.000 θηλέων οἰκονομικῶς ἐνεργῶν, ἤτοι ἐκείνων, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν ἐβδομάδα πρὸ τῆς διενεργείας τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1971 εἰργάθησαν ἢ

1. ΕΣΥΕ. Ἀποτελέσματα Ἀπογραφῆς Πληθυσμοῦ - Κατοικῶν τῆς 14ης Μαρτίου 1971 (Δειγματοληπτικὴ ἐπεξεργασία), Τόμος 1, Ἀθῆναι 1973, σελ. ix καὶ ἐπ., ἐνθα περιλαμβάνονται πλέον λεπτομερεῖς μεθοδολογικὰ ἐπεξηγήσεις.

ήσαν άνεργοι, τὰ μέλη τών νοικοκυριών ανήρχοντο εις 2.378.000 καί 913.000, αντίστοιχως. Έκ τών τελευταίων τούτων αριθμητικών μεγεθών, οί μεταναστεύσαντες έντός τής χώρας κατά την περίοδον 1966-1971, άνέρχονται εις 240.000 περίπου άρρενας καί 90.000 θήλεις, καλύπτοντες, ούτω, ποσοστιαίως 10% περίπου την κατά φύλον αριθμητικήν σύνθεσιν τών οικονομικώς ένεργών-μελών νοικοκυριών. Η έν προκειμένω άναλογία τών ένεργών μεταναστών διαφοροποιείται κατά περιοχάς, μεταξύ έλαχίστης τιμής περίξ τοϋ 5% εις τούς άρρενας καί τās θήλεις τών άγροτικών περιοχών, καί μεγίστης τοιαύτης πλέον τοϋ 13% διά τούς άρρενας καί 16% διά τās θήλεις τών αστικών περιοχών. Μεταξύ δέ τών πολεοδομικών συγκροτημάτων, διακρίνεται τó τής Θεσσαλονίκης, ένθα αί άναλογίαι ένεργών μεταναστών έν σχέσει πρός τόν συνολικόν ένεργόν πληθυσμόν άνέρχονται εις 17% εις τούς άρρενας καί 19% εις τās θήλεις.

5.3 Καί εκ τοϋ περαιτέρω ύπολογισμού τής άναλογίας τών ένεργών μεταναστών, έν σχέσει πρός τόν κατά φύλον συνολικόν αριθμόν τών οικονομικώς ένεργών εκάστου κλάδου οικονομικής δραστηριότητος, προκύπτουν λίαν σημαντικά διακυμάνσεις. Ούτω, μέ έλαχίστην συμμετοχήν, κυμαινομένην περίξ τοϋ 3% εις τούς άρρενας καί 4% εις τās θήλεις τοϋ γεωργικού κλάδου, ή συμμετοχή τών ένεργών μεταναστών αύξάνεται λίαν σημαντικώς εις τούς κλάδους τής δευτερογενούς καί τριτογενούς παραγωγής.

5.4 Έπισημαίνονται, χαρακτηριστικώς, αί λίαν ύψηλαί άναλογίαι τών άρρένων εις τούς κλάδους

ΠΙΝΑΞ 20: Έκατοστιαίαί άναλογίαι (%) τών οικονομικώς ένεργών μεταναστών, έν σχέσει πρός τόν συνολικόν αριθμόν τών ένεργών-μελών τών νοικοκυριών, κατά κλάδον οικονομικής δραστηριότητος καί φύλον

Άπογραφή 1971			
Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητος	Άναλογία (%) επί τού αντίστοιχου συνολικού αριθμού τών ένεργών-μελών νοικοκυριών		
	Άρρενες	Θήλεις	
Σύνολον	10,1	9,9	
Γεωργία, κτηνοτροφία, κλπ.	3,2	3,7	
Όρυχεία (μεταλλεία, λατομεία, άλυσκαί)	16,3	18,3	
Βιομηχανία-Βιοτεχνία	12,7	17,8	
Ηλεκτρισμός, Φωταέριον, κλπ.	20,3	15,9	
Οικοδομήσις καί δημόσια έργα	16,5	21,3	
Έμποριον κλπ.	8,6	10,7	
Μεταφοραί, Άποθηκεύσεις, Έπικοινωνία	10,4	13,7	
Τράπεζαι, Άσφάλειαι, κλπ.	12,4	11,5	
Ύπηρεσίαι	23,9	21,5	
Κλάδος μη δηλωθείς	8,7	7,7	

ΠΙΝΑΞ 21: Ποσοστιαία (%) κατανομή τών οικονομικώς ένεργών έντοπιών καί μεταναστών, κατά κλάδον οικονομικής δραστηριότητος καί φύλον

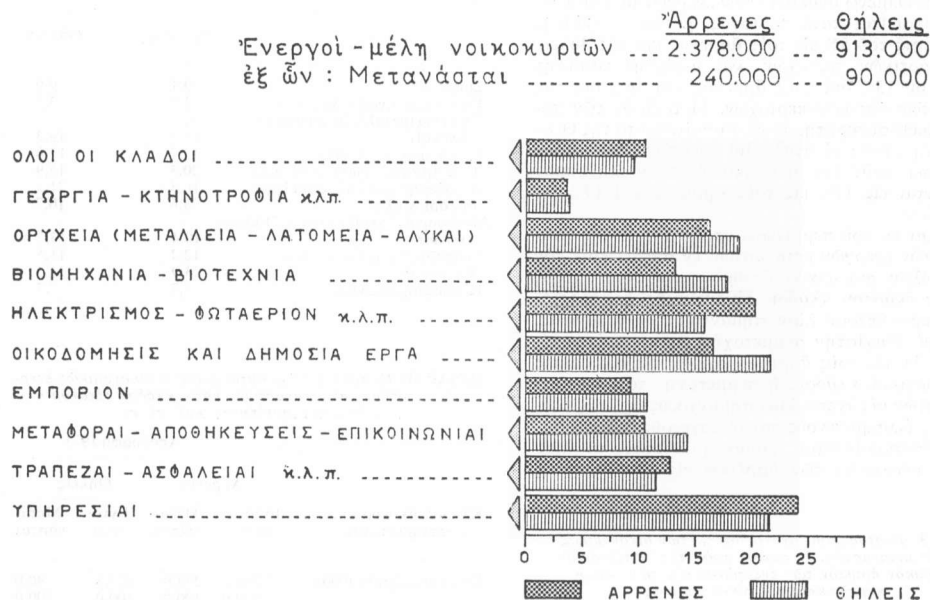
Άπογραφή 1971					
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητος	Άρρενες		Θήλεις		
	Έντόπιοι	Μετανάσται	Έντόπιοι	Μετανάσται	
Σύνολον ένεργών (000)	2.138,5	239,9	823,3	90,0	
%	100,0	100,0	100,0	100,0	
Έξ όν:					
Γεωργία, κτηνοτροφία, κλπ.	36,3	10,8	48,0	17,0	
Όρυχεία (μεταλλεία, λατομεία, άλυσκαί)	0,7	1,2	0,1	0,2	
Βιομηχανία-Βιοτεχνία	15,1	19,5	13,1	25,9	
Ηλεκτρισμός, Φωταέριον, κλπ.	0,8	1,9	0,2	0,4	
Οικοδομήσις καί δημόσια έργα	8,8	15,5	0,2	0,4	
Έμποριον, κλπ.	11,2	9,4	7,5	8,2	
Μεταφοραί, Άποθηκεύσεις, Έπικοινωνία	9,4	9,7	1,3	1,9	
Τράπεζαι, Άσφάλειαι, κλπ.	2,2	2,8	2,0	2,4	
Ύπηρεσίαι	8,2	23,0	13,0	32,4	
Κλάδος μη δηλωθείς	7,3	6,2	14,6	11,2	

τών ύπηρεσιών (24%), τοϋ ηλεκτρισμού καί φωταερίου (20%), τής οικοδομήσεως-δημοσίων έργων καί τών όρυχών (16% εις άμφοτέρας) καί τής βιομηχανίας-βιοτεχνίας (13%). Εις την κατηγορίαν τών θηλέων, αί ύψηλότεραι άναλογίαι τών ένεργών μετα-

ΠΙΝΑΞ 19: Έκατοστιαίαί άναλογίαι (%) τών οικονομικώς ένεργών μεταναστών, έν σχέσει πρός τόν αντίστοιχον συνολικόν αριθμόν τών ένεργών-μελών τών νοικοκυριών κατά φύλον καί περιοχάς

Άπογραφή 1971					
Περιοχαί	Άρρενες		Θήλεις		
	Σύνολον ένεργών μελών νοικοκυριών (000)	Έξ όν: μετανάσται ένεργοί %	Σύνολον ένεργών μελών νοικοκυριών (000)	Έξ όν: μετανάσται ένεργοί %	
Σύνολον Έλλάδος	2.378,4	10,1	913,3	9,9	
Άστικά περιοχαί (σύνολον)	1.180,6	13,4	369,2	16,2	
Περιφέρεια Πρωτεύουσας	650,5	12,1	218,2	16,4	
Πολεοδομικόν συγκρότημα Θεσσαλονίκης	138,1	16,9	46,0	19,0	
Πολεοδομικόν συγκρότημα Πατρών	31,3	14,5	10,5	16,4	
Λοιπαί άστικά περιοχαί	360,7	14,4	94,5	14,4	
Ήμιστικά περιοχαί	289,4	11,1	92,7	9,7	
Άγροτικά περιοχαί	908,4	5,4	451,4	4,7	

ΣΧΗΜΑ 13: Έκατοστιαῖαι ἀναλογίαι (%) τῶν οἰκονομικῶς ἐνεργῶν μεταναστῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνεργῶν μελῶν τῶν νοικοκυριῶν, κατὰ κλάδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ φύλον
Ἀπογραφή 1971

ναστῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀντίστοιχον συνολικὸν ἀριθμὸν ἐνεργῶν θηλέων, ἐμφανίζονται εἰς τοὺς κλάδους τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς οἰκοδομήσεως-δημοσίων ἔργων (21%). Ἀκολουθοῦν οἱ κλάδοι τῶν ὀρυκτείων, τῆς βιομηχανίας-βιοτεχνίας, με ἀναλογίαν κυμαινομένην περὶ τοῦ 18% ἀντιστοίχως, τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ φωταερίου (16%) καὶ τῶν μεταφορῶν καὶ ἀποθηκείσεων με 14%.

5.5 Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς ποσοστιαίας κατανομῆς τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μὴ μεταναστευσάντων (ἐντοπίων) ἐνεργῶν μετὰ τῆς τοιαύτης τῶν μεταναστῶν (Πίναξ 21), προκύπτουν καὶ ἀπὸ διαφορετικῆς ὀπτικῆς γωνίας αἱ προτιμήσεις δι' ἀπασχόλησιν τῶν τελευταίων, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὴν ὑφισταμένην δυνατότητα ἀπορροφῆσεως ἐργατικῶν χειρῶν, εἰς ἕκαστον κλάδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Οὕτως, εἰς ἐπιπε-

δον χώρας καὶ ἐπὶ ποσοστιαίας πάντοτε βάσεως, ἡ συμμετοχὴ τῶν μεταναστῶν ἀρρένων ἐνεργῶν ὑστερεῖ ἐναντι τῶν ἐντοπίων μόνον εἰς τοὺς κλάδους τῆς γεωργίας-κτηνοτροφίας, κλπ. καὶ τὸν τοιοῦτον τοῦ ἐμπορίου. Εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, τὰ ποσοστά συμμετοχῆς τῶν μεταναστῶν ὑπερέχουν τῶν ἀντιστοίχων τοιοῦτων τῶν ἐντοπίων ἐνεργῶν. Ἰδιαίτερα προτιμήσεις παρατηρεῖται εἰς τὸν κλάδον τῶν ὑπηρεσιῶν με συμμετοχὴν τῶν μεταναστῶν 23%, ἐναντι 8% περίπου τῶν ἐντοπίων. Ἐτεροι κλάδοι με ἀξιοσημεῖωτον διαφορὰν ὑπὲρ τῶν μεταναστῶν εἶναι οἱ τῆς βιομηχανίας-βιοτεχνίας (19% ἐναντι 15% περίπου) καὶ τῆς οἰκοδομήσεως καὶ δημοσίων ἔργων (15% τῶν μεταναστῶν ἐναντι 9% τῶν ἐντοπίων).

5.6 Παρομοία ἐμφανίζεται καὶ ἡ ποσοστιαία κατανομή τῶν 90.000 περίπου θηλέων μεταναστῶν-

ΠΠΛΞ 22: Ποσοστιαία (%) κατανομή τών οικονομικώς ενεργών έντοπιών και μεταναστατών κατά κλάδον οικονομικής δραστηριότητας, φύλον και περιόχας 'Απογραφή 1971

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας και φύλον	'Αστικά Περιοχά		'Ημιαστικά Περιοχά		'Αγροτικά Περιοχά		Περιφέρεια Πράσινοδωπος		Πολοδομικόν κ-όνημα Θεσσαλονίκης		Πολοδομικόν Συγκρότημα Πατρών	
	E	M	E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
Αρρενες												
Σύνολον ενεργών (000)	1.022,0	158,6	257,3	32,1	859,2	49,2	571,9	78,6	114,7	23,3	26,7	4,5
Έξ άν. (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Γεωργία, Κτηνοτροφία, κ.λπ.	5,0	3,3	41,8	12,9	72,0	34,0	0,4	1,0	2,2	3,2	7,3	2,7
Όρυχεία (μεταλλεία, λιθό-μετα, άλυκα)	0,4	0,5	1,3	3,2	0,9	2,4	0,4	0,4	0,1	0,3	0,2	—
Βιομηχανία - Βιοτεχνία	25,0	23,9	12,1	14,7	4,2	8,4	26,1	27,5	28,8	30,8	27,7	19,9
Ήλεκτρισμός - Φωταίριον, κ.λπ.	1,3	1,7	0,6	2,7	0,2	1,6	1,6	1,6	1,1	1,6	1,2	0,9
Οικοδομήσεις και Δημόσια Έργα	11,9	16,9	9,4	14,2	4,8	12,0	11,9	18,3	11,6	14,8	12,0	19,0
Μεταφοραί, Αποθηκεύσεις, Έπικοινωνία	17,3	11,1	10,9	7,7	4,1	4,9	16,9	12,0	19,5	13,7	16,8	14,1
Τράπεζαι, Ασφάλειαι, κ.λπ.	14,0	10,5	8,9	9,2	4,0	7,4	16,1	10,5	11,6	10,0	10,9	10,2
Υπηρεσίαι	4,3	3,4	1,0	3,7	0,2	0,5	5,4	3,2	4,0	2,2	3,1	3,1
Κλάδος μη δηλωθείς	12,9	22,7	6,1	25,7	3,2	21,9	14,3	19,8	12,7	17,1	11,5	23,9
	7,0	6,0	7,9	6,0	6,4	6,9	6,9	5,7	8,4	6,3	9,3	6,2
Θήλειες												
Σύνολον ενεργών (000)	309,3	59,9	83,7	9,0	430,3	21,1	182,4	35,8	37,2	8,8	8,7	1,7
Έξ άν. (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Γεωργία, Κτηνοτροφία, κ.λπ.	4,6	2,5	52,2	22,8	78,5	55,9	0,3	0,9	1,0	0,7	6,2	1,0
Όρυχεία (μεταλλεία, λιθό-μετα, άλυκα)	0,1	—	0,2	0,9	0,1	0,6	0,1	0,1	0,1	—	0,2	—
Βιομηχανία - Βιοτεχνία	26,2	34,2	12,7	18,8	3,7	5,3	26,7	36,8	33,1	37,0	28,4	37,2
Ήλεκτρισμός - Φωταίριον, κ.λπ.	0,7	0,6	0,1	0,4	—	0,1	0,9	0,6	0,1	0,5	1,1	—
Οικοδομήσεις και Δημόσια Έργα	0,3	0,4	0,1	0,7	0,1	0,3	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	—
Μεταφοραί, Αποθηκεύσεις, Έπικοινωνία	15,1	10,0	7,0	8,4	2,0	2,6	15,6	10,0	16,0	10,7	10,1	7,2
Τράπεζαι, Ασφάλειαι, κ.λπ.	3,0	2,6	0,8	0,9	0,1	—	3,6	2,7	2,0	1,8	3,0	3,5
Υπηρεσίαι	5,1	3,3	0,8	1,8	0,1	0,2	6,7	4,2	3,8	1,6	3,0	2,3
Κλάδος μη δηλωθείς	29,6	35,3	9,6	34,3	1,7	23,4	33,0	34,3	27,4	34,3	27,7	37,2
	15,3	11,1	16,5	11,0	13,7	11,6	12,8	10,3	16,3	13,2	20,1	11,6

E = 'Εντόποι M = Μετανάστες

οικονομικῶς ἐνεργῶν. Συγκεκριμένως, σχεδὸν τὸ ἓν τρίτον ἐξ αὐτῶν (32%) εὗρον ἀπασχόλησιν εἰς τὸν κλάδον τῶν ὑπηρεσιῶν, ἔνθα ἡ ἀντίστοιχος συμμετοχὴ τῶν ἐντοπίων μόλις καλύπτει ποσοστὸν 13% τοῦ συνόλου τῶν θηλέων ἐνεργῶν τῆς κατηγορίας ταύτης. Μεγάλῃ ἀπορροφητικότης παρατηρεῖται, ὡσαύτως, καὶ εἰς τὴν βιομηχανιαν-βιοτεχνίαν μὲ ποσοστὸν συμμετοχῆς ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐνεργῶν θηλέων μεταναστῶν, ἀνερχόμενον εἰς 26% περίπου, ἐναντι 13% ἀντιστοίχου τοιαύτης τῶν ἐντοπίων.

5.7 Καὶ ἐκ τῆς συναφούς κατ' ἀστικὰς, ἡμισιτικὰς καὶ ἀγροτικὰς περιοχὰς ποσοστιαία κατανομῆς τῶν ἐνεργῶν ἐντοπίων καὶ μεταναστῶν (Πίναξ 22), διαφαίνεται ἡ προτίμησις τῶν τελευταίων δι' ἀπασχόλησιν εἰς τοὺς κλάδους τῆς δευτερογενοῦς καὶ τριτογενοῦς παραγωγῆς. Χαρακτηριστικῶς σημειοῦται ὅτι εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς, ἐναντι ποσοστιαίας συμμετοχῆς τῶν ἀπασχολουμένων ἐντοπίων εἰς τοὺς πρωτογενεῖς κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος (γεωργία, κλπ.), ἀνερχομένης εἰς 72% διὰ τοὺς ἄρρενας καὶ 79% διὰ τὰς θήλεις, τὰ ἐν λόγω μεγέθη τῶν μεταναστῶν περιορίζονται εἰς 34% καὶ 56%, ἀντιστοίχως. Ἡ μεγαλύτερα διαφορὰ μεταξύ ἐντοπίων καὶ μεταναστῶν ἐνεργῶν τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, ἐμφανίζεται εἰς τὸν κλάδον τῶν ὑπηρεσιῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπὶ ποσοστιαίας συμμετοχῆς τῶν μεταναστῶν, ἀνερχομένης εἰς 22% περίπου διὰ τοὺς ἄρρενας καὶ 23% διὰ τὰς θήλεις, ἡ ἐν προκειμένῳ συμμετοχὴ τῶν ἐντοπίων περιορίζεται εἰς 3% καὶ 2%, ἀντιστοίχως.

Ἡ ἀνεργία

5.8 Ἡ στατιστικὴ διερεῦνσις τῆς ἀνεργίας κατὰ τὴν ἀπογραφὴν πληθυσμοῦ 1971, γένετον ἐπὶ τῇ βάσει ἀπαντήσεων τῶν ἀπογραφέντων, ἡλικίας 10 ἐτῶν καὶ ἄνω, εἰς σχετικὰ πρὸς τοῦτο τεθέντα ἐρωτήματα. Ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐδῆλωσαν ἀπὸ κατὰ τὴν ἐβδομάδα πρὸ τῆς διενεργείας τῆς ἀπογραφῆς εἰργάσθησαν ὀλιγώτερον τῶν 10 ὥρῶν ἢ οὐδὲν καὶ ἐξήτουν ἐργασίαν, ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ἀνεργοί. Προφανὲς τυχάνει ὅτι ἡ ἀπασχόλησις, ὡς φαινόμενον δυναμικόν, χρήζει συνεχούς στατιστικῆς παρακολούθησεως, πρὸς διαπιστώσιν τῶν διαχρονικῶν ἐξελίξεων τῆς, τὸσον ἐν συνόλῳ, ὅσον καὶ κατὰ τὰς ἐπὶ μέρους διακρίσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται αὕτη, ἥτοι κατὰ περιοχάς, δραστηριότητας, κλπ. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ἡ ἀνεργία διερευνᾶται διεθνῶς καὶ παρ' ἡμῖν, οὐχὶ μόνον ἐν τῇ πλαίσιῳ τῶν ἀπογραφῶν πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ δι' ἐδικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως, ὡς καὶ μέσῳ στοιχείων λαμβανόμενων ἐκ διοικητικῶν πηγῶν, ὡς εἶναι τὰ εἰς τὴν χώραν μᾶς λειτουργοῦντα Γραφεῖα Εὐρέσεως Ἑργασίας. Ὑπὸ τὴν ἐννοια ταύτην, τὰ ἐν συνεχείᾳ παρατιθέμενα στοιχεῖα εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθοῦν ὅτι ἀπεικονίζουν τὰς ἐξ ἀπόψεως

ἀνεργίας ὑφισταμένας συνθήκας κατὰ τὴν περίοδον διενεργείας τῆς ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ τοῦ 1971 καὶ οὐχί, ἀναγκάως, μίαν μέσῃν ἐτησίαν κατάστασιν.

5.9 Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν περὶ ἀνεργίας δεδομένων τῶν ἀπογραφῶν 1961 καὶ 1971, προκύπτει ἀξιόλογος μείωσις τῶν ἀνεργῶν, τὸσον εἰς ἀπολύτους ἀριθμούς, ὅσον καὶ εἰς ἀναλογία εἰς ἐπὶ τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ (Πίναξ 23). Εἰς τὴν ἐν λόγω μείωσιν τῆς ἀνεργίας σημαντικῶς συνέβαλον ἡ σημειωθείσα κατὰ τὸ ἐνδοαπογραφικὸν διάστημα 1961-1971 ἀνάπτυξις τῆς ἐλληνικῆς οικονομίας, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν λίαν ὑψηλὴν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν μετανάστευσιν τῆς ἐν λόγω περιόδου, ἥτις ἐκυμάνθη περίεξ τῶν 900.000 ἀτόμων.

5.10 Τὸ ἐπίπεδον ἀνεργίας τῶν μελῶν τῶν νοικοκυριῶν, ἐντοπίων καὶ μεταναστῶν (Πίναξ 24), ταυτίζεται ἀπολύτως πρὸς τὸ τοιοῦτον τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνεργῶν τῆς ἀπογραφῆς 1971 (Πίναξ 23). Οὕτως, ἡ ἀναλογία τῶν ἀνεργῶν-μελῶν νοικοκυριῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀντίστοιχον ἐνεργόν

ΠΙΝΑΞ 23: Ἀριθμὸς ἀνεργῶν καὶ ἑκατοστιαία ἀναλογία τούτων ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀντίστοιχον ἐνεργὸν πληθυσμὸν

Φύλον	Ἀπογραφαὶ 1961 καὶ 1971			
	Ἀπογραφαὶ		Ἀναλογία (%) ἐπὶ τοῦ ἀντίστοιχου ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ	
	1961	1971	1961	1971
	(000)	(000)	1961	1971
Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	215,2	113,2	5,9	3,3
Ἄρρενες	119,9	74,0	4,9	3,0
Θήλεις	95,3	39,2	8,0	4,1

ΠΙΝΑΞ 24: Ἀνεργοὶ ἐντόπιοι καὶ μετανάστες καὶ ἑκατοστιαία ἀναλογία τούτων (%) ἐν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ περίπτωσιν ἀντίστοιχον ἐνεργὸν πληθυσμὸν

Σύνολον Χώρας		Ἀπογραφή 1971		
Κατηγορίαι ἀνεργῶν	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἄρρενες	Θήλεις	
Α' Εἰς χιλιάδας				
Σύνολον	108,5	70,7	35,8	
Ἐντόπιοι	96,2	63,1	33,1	
Μετανάσται	12,3	7,6	4,7	
Β' Ἀναλογία (%) ἐπὶ τοῦ ἀντίστοιχου ἀριθμοῦ πληθυσμοῦ				
Σύνολον	3,3	3,0	4,1	
Ἐντόπιοι	3,3	3,0	4,0	
Μετανάσται	3,7	3,2	5,3	

πληθυσμόν, ἀνέρχεται εἰς 3,3% εἰς τὴν κατηγορίαν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, κεχωρισμένως δὲ εἰς 3,0% διὰ τοὺς ἄρρενας καὶ 4,1% διὰ τὰς θήλεις. Σημειοῦται, σχετικῶς, ὅτι τὰ ἐν λόγῳ μεγέθη κείνται περίεως τῶν παραδεκτῶν ὁρίων τῆς ἀποκαλουμένης ἀνεργίας τριβῆς, ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὴν μετακίνησιν ἐργατικῶν χειρῶν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον, κλπ. Μεταξὺ ἐντοπίων καὶ μεταναστῶν, μόνον εἰς τὰς θήλεις ἐμφανίζεται ἀξιδιόλογος διαφορὰ ἀνεργίας (4,0% εἰς τὰς ἐντοπίους ἔναντι 5,3% τῶν μεταναστῶν).

5.11 Ἐκ τῆς περαιτέρω κατὰ περιοχὰς ἐκτιμῆσεως τοῦ ἐπιπέδου ἀνεργίας (Πίναξ 25), προκύπτει, ὅτι εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐντοπίων ἄρρένων, τοῦτο κυμαίνεται μεταξὺ κατωτάτου ὁρίου ἐκ 2,2% τῶν ἀγροτικῶν καὶ ἀνωτάτου ἐκ 4,7% τῶν ἡμιστικῶν περιοχῶν. Διάφορος ἐμφανίζεται ἡ εἰκὼν εἰς τοὺς ἄρρενας μετανάστες, ἔνθα ἡ ἀναλογία τῶν ἀνέργων, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀντίστοιχον συνολικὸν ἀριθμὸν ἐνεργῶν, κυμαίνεται μεταξὺ 1,8% εἰς τὸ Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Πατρῶν καὶ 3,9% εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς.

ΠΙΝΑΞ 25: Ἀνεργία ἐντόπιοι καὶ μετανάστες κατὰ φύλον καὶ περιοχὰς. Ἐκατοστιαία ἀναλογία τούτων (%) ἐν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ περιπτώσιν ἀντίστοιχον ἐνεργῶν πληθυσμὸν

Ἀπογραφή 1971

Περιοχαί	Ἄρρενες		Θήλεις	
	Ἐντόπιοι	Μετανάσται	Ἐντόπιοι	Μετανάσται
Α' Εἰς χιλιάδας				
Ἀστικάι περιοχαί (σύνολον)	34,4	4,5	17,2	3,2
Περιφέρεια Πρωτεύουσας	13,8	1,9	6,9	1,6
Πολεοδομικὸν συγκρότημα Θεσσαλονίκης	5,2	0,9	2,9	0,7
Πολεοδομικὸν συγκρότημα Πατρῶν	1,0	0,1	0,8	0,2
Λοιπαὶ ἀστικάι περιοχαί	14,4	1,6	6,6	0,7
Ἡμιστικάι περιοχαί	9,4	1,2	4,4	0,5
Ἀγροτικάι περιοχαί	19,3	1,9	11,5	1,0
Β' Ἀναλογία (%) ἐπὶ τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεργῶν πληθυσμοῦ				
Ἀστικάι περιοχαί (σύνολον)	3,4	2,8	5,6	5,4
Περιφέρεια Πρωτεύουσας	2,4	2,4	3,8	4,5
Πολεοδομικὸν συγκρότημα Θεσσαλονίκης	4,5	3,8	3,7	7,5
Πολεοδομικὸν συγκρότημα Πατρῶν	3,9	1,8	9,4	9,3
Λοιπαὶ ἀστικάι περιοχαί	4,7	3,1	8,1	5,1
Ἡμιστικάι περιοχαί	3,7	3,7	5,2	5,1
Ἀγροτικάι περιοχαί	2,2	3,9	2,7	5,0

5.12 Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς θήλεις, πέραν τῶν ἐμφανιζομένων ὑψηλοτέρων συντελεστῶν ἀνεργίας, παρατηροῦνται καὶ τινες διαφοροποιήσεις κατὰ περιοχὰς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἀντίστοιχα ἐπίπεδα ἀνεργίας τῶν ἄρρένων. Εἰδικότερον, εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐντοπίων ἡ μικρότερα ἀνεργία (2,7%) παρατηρεῖται εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς καὶ ἡ μεγαλύτερα (9,4%) εἰς τὸ Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Πατρῶν. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ συγκρότημα ἐμφανίζεται, ὡσάυτως, ἡ ὑψηλότερα ἀνεργία καὶ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μεταναστῶν θηλέων (9,3%), ἐνῶ ἡ ἐλαχίστη τοιαύτη ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Περιφέρειαν Πρωτεύουσας (4,5%).¹

Οἱ ζητοῦντες ἐργασίαν διὰ πρώτην φοράν

5.13 Διὰ τὴν μελέτην τῆς ἀνεργίας ἰδιαίτερα σημασία προσδίδεται εἰς τὸν βαθμὸν συμμετοχῆς τῶν ἀτόμων, τὰ ὅποια κρούουν διὰ πρώτην φοράν τὴν θύραν τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας, ἐξ οὗ καὶ μόνον—ἄλλως τε—χαρακτηρίζονται, διεθνῶς καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς «Νέοι». Ἐν τῇ πράξει ὁμως τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν ἐν λόγῳ ἀνέργων εἶναι καὶ βιολογικῶς νέα ἄτομα. Πράγματι, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 12.600 περίπου ἄρρένων καὶ 10.000 θηλέων ἀνέργων—μελῶν ἢ καὶ μὴ μελῶν νοικοκυριῶν—τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας («Νέων»), οἱ ἄγοντες ἡλικίαν 10-19 ἐτῶν καλύπτουν περίπου ποσοστὸν 72% καὶ 65%, ἀντιστοίχως (Πίναξ 26).

5.14 Εἰς ἐπίπεδον ὁλοκλήρου τῆς χώρας, οἱ ἄρρενες οἱ ζητοῦντες ἐργασίαν διὰ πρώτην φοράν («Νέοι»), ἐντόπιοι καὶ μετανάστες, καλύπτουν πο-

ΠΙΝΑΞ 26: Ποσοστιαία κατανομή (%) τῶν ζητούντων ἐργασίαν διὰ πρώτην φοράν («Νέων»), κατὰ φύλον καὶ ὁμάδας ἡλικιῶν

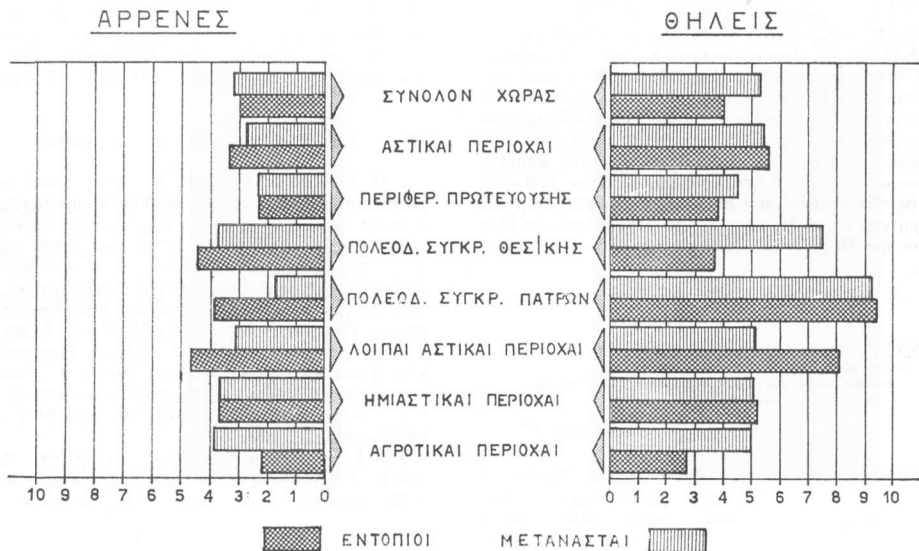
Ἀπογραφή 1971

Ὅμαδες ἡλικιῶν	Ἄρρενες	Θήλεις
Σύνολον (000)	12,6	10,0
Ἐξ ὧν: %	100,0	100,0
10-14	41,7	33,8
15-19	30,2	31,7
20-24	17,8	23,3
25-29	6,8	5,8
30-34	1,1	1,2
35+	2,4	4,2

1. Ὑποβηθίζεται, πάντως, ὅτι αἱ ἐν λόγῳ ἐκτιμήσεις, ὡς ἀφορῶσι εἰς μικρὰ ἀριθμητικὰ μεγέθη, ἐπιπράζονται ἰσχυρῶς ἀπὸ τὰ τυπικὰ σφάλματα τῆς δειγματοληψίας. Κατὰ συνέπειαν, δέον ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἐπιδεικνύεται σχετικὴ ἐπιφυλακτικότης ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν ἀκρίβειας τοιούτων ὀλιγοπληθῶν ἐκτιμήσεων.

ΣΧΗΜΑ 14 : Έκατοστιαία αναλογία (%) ανέργων εν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ περίπτωσιν ἀντίστοιχον ἐνεργὸν πληθυσμὸν

Ἀπογραφή 1971

σοστιαίως πλέον τοῦ 17% τῶν ἀντίστοιχων συνολικῶν μεγεθῶν τῶν ἀνέργων-μελῶν νοικοκυριῶν. Πλέον ὑψηλὴ ποσοστιαία συμμετοχὴ ἐμφανίζεται εἰς τὰς θήλειες, τῶν ὁποίων τὰ ἐν προκειμένῳ ἐπίπεδα ἀνεργίας τῶν «Νέων» κυμαίνονται περὶ τοῦ 27% εἰς τὰς ἐντοπίους καὶ 23% εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μεταναστῶν (Πίναξ 27).

5.15 Ἐκ τῶν κατὰ περιοχὰς στοιχείων τοῦ Πίνακος 28 προκύπτει ὅτι τὸ ἐπίπεδον συμμετοχῆς τῶν ἀρρένων «Νέων» ἀνέργων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐντοπίων κυμαίνεται μεταξύ ἐλαχίστου ὁρίου 11,5% εἰς τὸ Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Πατρῶν καὶ μεγίστου τοιοῦτου 24,3% εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Διάφορος εἰκὼν προκύπτει ἐκ τῆς ἀντίστοιχου κατατάξεως τῶν μεταναστῶν, τῶν ὁποίων ἡ μικρότερα τιμὴ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Θεσσαλονίκης μὲ 13,6% ποσοστιαίαν συμμετοχὴν τῶν ζητούντων ἐργασίαν διὰ πρώτην φοράν, ἐν σχέσει πρὸς τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν ἀρρένων ἀνέργων-

ΠΙΝΑΞ 27: Ζητούντες ἐργασίαν διὰ πρώτην φοράν («Νέοι») ἐντόπιοι καὶ μετανάσται, καὶ ἑκατοστιαία ἀναλογία τοῦτων(%) ἐν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ περίπτωσιν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν τῶν ἀνέργων

Κατηγορίαι «Νέων»	Σύνολον χώρας		
	Ἀπογραφή 1971		
	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἀρρενες	Θήλειες
Α' Εἰς χιλιάδας			
Σύνολον	22,0	12,1	9,9
Ἐντόπιοι	19,6	10,8	8,8
Μετανάσται	2,4	1,3	1,1
Β' Ἀναλογία (%) ἐπὶ τοῦ ἀντίστοιχου ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων			
Σύνολον	20,3	17,1	27,6
Ἐντόπιοι	20,4	17,1	26,6
Μετανάσται	19,5	17,1	23,4

ΠΙΝΑΞ 28: Ζητούντες εργασίαν διά πρότην φοράν («Νέοι») κατά φύλον και περιοχάς, Έκατοστιαίαι αναλογίαι τούτων (%) εν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ περίπτωσιν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν τῶν ἀνέργων.

Ἀπογραφή 1971

Περιοχαί	Ἀρρενες		Θήλεις	
	Ἐντόπιοι	Μετανάσται	Ἐντόπιοι	Μετανάσται
Α' Εἰς χιλιάδας				
Ἀστικάι περιοχαί (σύνολον)	4,4	0,8	4,6	0,7
Περιφέρεια Πρωτεύουσῃς	1,8	0,4	2,2	0,3
Πολεοδομικὸν συγκρότημα Θεσσαλονίκης	0,7	0,1	0,6	0,1
Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Πατρῶν	0,1	—	0,3	0,1
Λοιπαὶ ἀστικάι περιοχαί	1,8	0,3	1,5	0,2
Ἡμιστικάι περιοχαί	1,7	0,2	1,4	—
Ἀγροτικάι περιοχαί	4,7	0,4	2,8	0,3
Β' Ἀναλογία (%) ἐπὶ τοῦ ἀντιστοίχου ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων				
Ἀστικάι περιοχαί (σύνολον)	12,8	17,0	26,6	21,7
Περιφέρεια Πρωτεύουσῃς	13,4	22,9	32,0	20,0
Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Θεσσαλονίκης	14,0	13,6	22,2	9,0
Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Πατρῶν	11,5	—	34,3	37,5
Λοιπαὶ ἀστικάι περιοχαί	12,4	21,7	22,9	32,5
Ἡμιστικάι περιοχαί	17,9	15,0	33,3	13,0
Ἀγροτικάι περιοχαί	24,3	21,9	24,1	26,4

μελῶν νοικοκυριῶν τῆς ἐν λόγῳ περιοχῆς, καὶ ἡ μεγαλύτερα τοιαύτη (22,9 %) εἰς τὴν Περιφέρειαν Πρωτεύουσῃς.

5.16 Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς θήλεις, αἱ ὁποῖαι διὰ πρότην φοράν ἐπιχειροῦν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας, αὗται καλύπτουν ποσοστιαίως τὸν συνολικὸν κατὰ περιοχάς ἀντίστοιχον ἀριθμὸν ἀνέργων θηλέων μεταξὺ ἐλαχίστης τιμῆς 22,2% εἰς τὸ Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Θεσσαλονίκης καὶ μεγίστης τοιαύτης 34,3% εἰς τὸ τοιοῦτον τῶν Πατρῶν. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θηλέων μεταναστῶν, ἡ ἐν προκειμένῳ ἀνεργία ἐμφανίζεται μὲ ἰσχυροτέρας διακυμάνσεις, ἥτοι μεταξὺ ἐλαχίστης ποσοστιαίας συμμετοχῆς 9,0% καὶ μεγίστης 37,5%, αἵτινες παρατηροῦνται εἰς τὰ πολεοδομικά συγκροτήματα Θεσσαλονίκης καὶ Πατρῶν, ἀντιστοίχως.

5.17 Ἐν κατακλείδει, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν συντελεστῶν τῶν ζητούντων ἐργασίαν διὰ πρότην φοράν («Νέων») —ἐντοπίων καὶ μεταναστῶν— διαπιστοῦται ὅτι εἰς τὰς ἀστικάς περιοχάς, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζονται ἰσχυρῶς ἐκ τῆς

Περιφερείας Πρωτεύουσῃς, ἐμφανίζεται μεγαλύτερα ποσοστιαία συμμετοχὴ εἰς τοὺς ἄρρενας μετανάστας (17,0% ἔναντι 12,8% τῶν ἐντοπίων) καὶ μικροτέρα εἰς τὰς θήλεις (21,7% ἔναντι 26,6% τῶν ἐντοπίων). Εἰς τὰς ἡμιστικάς περιοχάς, τὸσον εἰς τοὺς ἄρρενας ὅσον καὶ εἰς τὰς θήλεις τῆς κατηγορίας τῶν μεταναστῶν, ἡ ἐν προκειμένῳ ἀνεργία ἐμφανίζεται μικροτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν ἐντοπίων (15,0% ἔναντι 17,9% εἰς τοὺς ἄρρενας καὶ 13,0% ἔναντι 33,3% εἰς τὰς θήλεις). Τέλος, εἰς τὰς ἀγροτικάς περιοχάς, πέραν τῶν ἐλαφρῶν διαφοροποιήσεων μεταξὺ ποσοστιαίων μεγεθῶν τῶν ἀνέργων «Νέων», ἐντοπίων καὶ μεταναστῶν, παρατηρεῖται εἰς μὲν τοὺς ἄρρενας μετανάστας μικρότερος συντελεστής τοιαύτης ἀνεργίας ἔναντι τῶν ἐντοπίων (21,9% καὶ 24,3%, ἀντιστοίχως), εἰς δὲ τὰς θήλεις μεγαλύτερος, ἥτοι μὲ 26,4% εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνέργων μεταναστῶν ἔναντι 24,1% εἰς τὴν τοιαύτην τῶν ἐντοπίων.

Βασικά συμπεράσματα

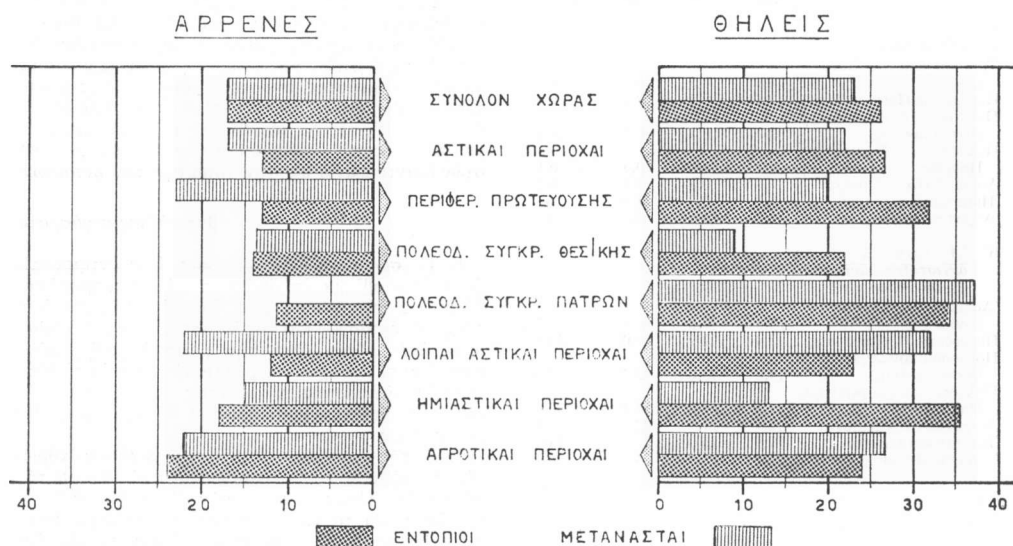
1. Ἡ ἐσωτερικὴ μετανάστευσις, ἥτις ἀντιμετωπίζεται ὡς πρόβλημα ἐπὶ διεθνoῦς κλίμακος, προσλαμβάνει εἰς τὴν χώραν μας ἰδιαιτέρων σημασίαν, λόγῳ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς ἐντάσεως ὑπὸ τὴν ὁποίαν αὕτη ἐκδηλοῦται κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν ἰδίως περίοδον, τῆς συσχετισέως τῆς μετὰ τῆς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ληϊαν ἰσχυρᾶς, ὁσάυτως, μεταναστευτικῆς κινήσεως καὶ τῆς καθ' ἡλικίαν διαρθρώσεως τῶν μεταναστῶν.

2. Ἐκ τῆς συνεχoῦς μετακινήσεως μεγάλων ἀνθρωπίνων μαζῶν πρὸς τὰ εὐάριθμα ἀστικά κέντρα τῆς χώρας, ἰδιαιτέρως δὲ πρὸς τὴν Περιφέρειαν Πρωτεύουσῃς καὶ τὸ Πολεοδομικὸν Συγκρότημα Θεσσαλονίκης, προκαλοῦνται σοβαραὶ διαταραχαί, οὐχὶ μόνον εἰς τὰς ἐγκαταλειπομένας περιοχάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τοιαύτας ἐγκαταστάσεως τῶν μεταναστῶν. Αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις, ἐκ τοῦ συνεχoῦς κύματος φυγῆς, προσλαμβάνουν ἀλυσωτὸν χαρακτήρα, ὡς ἐπηρεάζουσι ὅλας τὰς ἐπὶ μέρους ἐκφάνσεις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ οικονομικοῦ βίου τῆς χώρας, ἐκ τῶν ὁποίων προδιαγράφονται καὶ διὰ τὸ μέλλον παρόμοιαι ἀκτινωτὰ προεκτάσεις.

3. Παρὰ τὴν ἔλλειψιν στατιστικῶν στοιχείων περὶ τῶν κινήτρων τῆς μεταναστεύσεως καὶ περὶ τοῦ συντελεστοῦ σταθμίσεως ἐκάστου ἐξ αὐτῶν, ἐν τούτοις εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκoῦς καὶ ἱκανοποιητικῆς ἀπασχολήσεως σημαντικοῦ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν ἀγροτικῶν ἰδίως περιοχῶν, ἀποτελεῖ πρωταρχικῆς σημασίας παράγοντα πρὸς μετανάστευσιν. Κατὰ συνέπειαν, αἱ εὐκαιρίαι ἀπασχολήσεως ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μὴ γεωργικῶν κλάδων οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἐπιβάλλεται ὅπως πραγματοποιοῦνται κατὰ τρόπον ἐντόνους ἀποκεντρωμένον καὶ μὲ εὐρεῖαν διαχωρικὴν διασποράν. Ἐκ τοῦ μέτρου τούτου, προσδοκᾶται ἄφ'

ΣΧΗΜΑ 15: Ἑκατοστιαῖαι(%) ἀναλογίαι τῶν ζητούντων ἐργασίαν διὰ πρώτην φοράν (ΝΕΩΝ) ἐν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ περίπτωσιν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν τῶν ἀνέργων

Ἀπογραφή 1971

ἐνὸς μὲν ἢ συγκράτησις εἰς τὰς περιοχὰς τῶν μέρους ἐκ τῶν διαθεσίμων ἐργατικῶν χειρῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν εξαρτωμένων ἀτόμων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πληθυσμιακὴ ἐνδυνάμωσις ὀρισμένων περιοχῶν, αἵτινες, ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως ὀρισμένων παραγόντων, χρήζουσιν τοιαύτης εἰδικῆς μεταχειρίσεως.

4. Εἰς τὰ ἀντικίνητρα τῆς μεταναστεύσεως περιλαμβάνεται, ὡς εἰκόσ, καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ἐν γένει συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου

καὶ τῶν μικρῶν πόλεων. Ἡ ἐπαρκὴς καὶ ὑγιεινὴ στέγασις, ἡ βελτίωσις τῆς παρεχομένης ὑγειονομικῆς καὶ νοσοκομειακῆς περιθάλψεως, ἡ πλέον ἀποτελεσματικὴ προστασία τοῦ γήρατος, ἐν συνδυασμῷ καὶ μὲ τὴν προώθησιν εὐρέων προγραμμάτων κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, ἀποτελοῦν σημαντικοὺς ἀποτρεπτικοὺς παράγοντας διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς γενετήρας περιοχῆς πρὸς ἄγρην καλυτέρας τύχης εἰς τὰ πελάγη τῆς ἀβεβαιότητος.